

Parlamentul
Republicii Moldova

FPDM-01 nr. 1

22 ianuarie 2021

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Biroului permanent al
Parlamentului Republicii Moldova**

În conformitate cu prevederile art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative.

Anexe:

1. Proiectul de lege (4 file);
2. Nota informativă (4 file).

P. Filip
M. Gîrdan
P. Berea
M. Babuc
P. Berea / dg. Berea

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	10
dd.	01 2021
Ora	

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA
LEGE
pentru modificarea unor acte normative

Art. I. – Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 245-246, art. 511), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 7:

la alineatul (2), litera f) după cuvântul „constatare” se completează cu cuvântul „rămas”;

2. La articolul 26:

alineatul unic devine alineatul (1) și se completează în final cu textul „În cazul aleșilor locali, conducătorilor și adjuncților acestora din instituțiile de învățământ publice și din instituțiile medico-sanitare publice, controlul averii și al intereselor personale poate fi dispus în interiorul unui termen de maxim doi ani din momentul depunerii declarației de avere și interese personale.”;

se completează cu alineatul (2) cu următorul conținut:

„(2) Controlul averii și al intereselor personale este precedat de verificarea prealabilă.”

3. Articolul 27:

alineatul (2) se completează în final cu textul „,întocmindu-se obligatoriu procesul-verbal de inițiere a controlului”;

se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Termenul de efectuare a controlului declarațiilor de avere și interese personale este de 3 luni de la momentul întocmirii procesului-verbal de inițiere a controlului, cu posibilitatea prelungirii justificate o singură dată a acestuia cu 30 de zile.

la alineatul (3) după cuvintele „cu funcții de demnitate publică” se introduce textul „dintre care cel puțin jumătate din controale să fie efectuate exclusiv în privința judecătorilor și procurorilor”.

4. Articolul 29:

textul ”Legea nr. 190-XIII din 19 iulie 1994 cu privire la petiționare” se substituie cu textul ”Codul administrativ al Republicii Moldova”;

5. Articolul 31:

se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Procesul-verbal de inițiere a controlului poate fi contestat concomitent cu actul de constatare.”;

6. Articolul 34:

la alineatul (2), după sintagma „în care” se completează cu textul „în urma controlului efectuat se”, iar după sintagma „inspectorul de integritate” se completează cu textul „în baza actului de constatare”;

la alineatul (3), textul „inspectorul de integritate continuă procedura de control.” se exclude;

7. Articolul 35 va avea următorul cuprins:

„(1) În sensul prezentei legi, constatarea încălcărilor regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, erorilor în declarațiile de avere și interese personale, se face de către inspectorii de integritate exclusiv în actul de constatare.

(2) Actul de constatare va cuprinde următoarele:

a) partea introductivă, în care se indică data și locul întocmirii actului, numele și prenumele inspectorului de integritate, funcția și datele privind persoana supusă controlului, motivul controlului;

b) partea descriptivă, care cuprinde: punctul de vedere al persoanei supuse controlului, dacă acesta a fost exprimat; constatarea diferențelor substanțiale, cu stabilirea existenței averii nejustificate sau a părții nejustificate din avere; rezultatele expertizelor, după caz;

c) concluzii și decizii.

(3) Inspectorul de integritate, în termen de 5 zile de la întocmirea actului de constatare, îl transmite în scris persoanei verificate. După caz, acesta este transmis și organelor de urmărire penală sau Serviciul Fiscal de Stat.

(4) Actul de constatare transmis organelor de urmărire penală sau Serviciul Fiscal de Stat este examinat în mod obligatoriu de către aceste instituții. Ele urmează să întreprindă de urgență măsurile care se impun potrivit competențelor lor legale și să informeze inspectorul de integritate cu privire la măsurile întreprinse.

(5) În cazul în care prin actul de constatare s-a stabilit existența unei averi nejustificate, cererea privind confiscarea averii nejustificate sau a contravalorii acesteia se depune la judecătoria în a cărei circumscripție își are domiciliul persoana supusă controlului. Autoritatea solicită aplicarea unor măsuri de asigurare pe perioada examinării cauzei civile.

(6) În cazul în care persoana vizată în actul de constatare este Președintele Republicii Moldova, Președintele Parlamentului, Prim-ministrul, Procurorul General, un judecător al Curții Constituționale, președintele Consiliului Superior al Magistraturii sau președintele Consiliului Superior al Procurorilor, competența de examinare a cererii menționate la alin.(4) revine Curții Supreme de Justiție, care judecă cauza în complet de 3 judecători.”

8. Articolul 37 va avea următorul cuprins:

„(1) În cazul aleșilor locali, conducătorilor și adjuncților acestora din instituțiile de învățământ publice și din instituțiile medico-sanitare publice, controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor poate fi inițiat în termen de doi ani de la efectuarea activității administrative invocate.

(2) După repartizarea aleatorie a sesizării de efectuare a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate va dispune începerea controlului.

(3) Prevederile art. 26 alin. (2), art. 27 alin. (2¹), art. 31, art. 32 alin. (3)–(5), art. 33, art. 34 alin. (2), art. 35 și 36 se aplică în mod corespunzător și în cadrul procedurii

de inițiere a controlului și de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

(4) În cadrul procedurii de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate are obligația de a invita persoana supusă controlului să-și prezinte punctul de vedere printr-o scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin orice alt mijloc care confirmă informarea (telegramă, fax, e-mail etc.). Punctul de vedere al persoanei supuse controlului poate fi prezentat în termen de 15 zile de la recepționarea invitației. Dacă recepționarea invitației pentru a prezenta un punct de vedere nu este confirmată mai mult de 30 de zile de la expedierea acesteia, inspectorul de integritate întocmește actul de constatare numai după expirarea a 15 zile de la expedierea unei invitații repetate, indiferent de faptul dacă a fost sau nu confirmată recepționarea acesteia.

(5) Acțiunile și actele efectuate de inspectorul de integritate în cadrul controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor nu sînt publice, cu excepția actului de constatare, care se publică pe pagina web oficială a Autorității cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal.”

Art. II. – Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 245-246, art. 513), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 2:

noțiunea „conflict de interese”, se completează la final cu textul:

„Nu se consideră conflict de interese situația în care subiectul declarării în vederea exercitării atribuțiilor de serviciu era obligat să efectueze activitatea administrativă respectivă.”;

2. Articolul 12:

la alineatul (3) se exclude textul „sau pot influența”;

se completează cu alin. (3¹), având următorul cuprins:

„(3¹) Prevederile alin. (3) nu se aplică în privința alesului local a cărui conflict de interese a apărut în circumstanțe independente de voința acestuia sau anterior obținerii mandatului acestuia.”

3. La articolul 16:

alineatul unic devine alineatul (1);

se completează cu alineatul (2) cu următorul conținut:

„(2) Nu se află în stare de incompatibilitate prevăzută la alin. (1):

- a) Consilierii consiliilor satești (comunale), orașenești (municipale), raionale și consiliului municipal Chișinău care activează în calitate de funcționari publici sau angajați în aceeași unitate administrativ-teritorială dar în subdiviziunile autorităților administrației publice locale de alt nivel față de cea în care au fost aleși;

- b) Consilierii consiliilor satești (comunale), orășenești (municipale), raionale și consiliului municipal Chișinău care activează în calitate de funcționari publici sau angajați în altă unitate administrativ-teritorială față de cea în care au fost aleși;
- c) Subiecții declarării a căror stare de incompatibilitate a apărut în circumstanțe independente de voința acestora sau anterior obținerii funcției respective.

Art. III. – Controalele averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inițiate de Autoritatea Națională de Integritate dar nefinalizate pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi, continuă potrivit prevederilor prezentei legi.

Președintele Parlamentului

Notă informativă
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative este elaborat de către un deputat în Parlamentul Republicii Moldova, în condițiile art.47 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.747/1996.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Urmărind activitatea în ansamblu a Autorității Naționale de Integritate realizată în ultima perioadă de timp, în mod special, referindu-ne la actele de constatare emise în privința aleșilor locali, conducătorilor și adjuncților acestora din instituțiile de învățământ publice și din instituțiile medico-sanitare publice prin care aceștia sînt sancționați cu măsuri restrictive dure, disproporționate și excesive, constatăm o lipsă de calitate a Legii nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și a Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale sub aspectul clarității, accesibilității și previzibilității sale.

Menționăm că legislația națională prevede posibilitatea aplicării sancțiunilor de ordin penal, contravențional sau disciplinar pentru încălcări în domeniul regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor. Totodată, art. 23 alin. (3) și alin. (4) din Legea nr.133/2016 indică că:

(3) Fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat starea de incompatibilitate nesoluționată constituie temei pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale acestuia. În acest caz, prin derogare de la prevederile legilor speciale care reglementează răspunderea disciplinară, sancțiunile disciplinare ce pot fi aplicate pentru săvîrșirea abaterii disciplinare nu pot consta în avertisment, mustrare sau mustrare aspră.

(4) Fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru răspunderea contravențională sau penală și pentru revocarea, destituirea sau, după caz, încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză.

Considerăm că sancțiunea de încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu este o categorie distinctă de sancțiunea penală, contravențională sau disciplinară, care sunt reglementate de legile speciale și care prescrie un termen în interiorul căreia persoana poate fi sancționată. Astfel, remarcăm că sancțiunea în cauză nu este limitată în timp și poate fi aplicată în mod deliberat, chiar și cu rea credință, pentru șantajarea aleșilor locali după scurgerea unei perioade îndelungate de timp (spre exemplu 10-20 de ani) de la activitatea

administrativă care a cauzat sau putea să cauzeze un conflict de interese, incompatibilitate sau restricții/limitări. Prin urmare, din momentul ce legislația națională nu prevede un termen maxim în interiorul căreia sancțiunea, oricare nu ar fi ea, să poată fi aplicată, și la expirarea căreia aceste sancțiuni să nu mai pot fi aplicate, creăm premise artificiale pentru șantajarea persoanelor care sunt subiecți ai declarării averii și intereselor personale.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție. În acest sens, în Hotărârea nr. 26 din 27 septembrie 2016, Curtea a reținut că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. Astfel, Curtea subliniază că legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, ce generează incertitudine și insecuritate juridică. Or, în procesul de legiferare este interzisă instituirea acelorași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative.

Ținând cont de cele enunțate supra, precum și de necesitatea asigurării calității legii sub aspectul clarității, accesibilității și previzibilității sale, se propune modificarea art. 26, art.37 din Legea nr.132/2016, astfel încât să se instituie un termen fix de 2 ani de la efectuarea unei activități administrative, în cazul aleșilor locali, conducătorilor și adjuncților acestora din instituțiile de învățământ publice și din instituțiile medico-sanitare publice, în interiorul căreia să poată fi dispus controlul privind respectarea regimului juridic al conflictului de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, iar în caz de constatare a unor astfel de nereguli persoana să poată fi sancționată în interiorul acestui termen. Aceste categorii sunt cele mai afectate în prezent de abuzuri pe criterii politice, deși prezintă, de regulă, un risc mai scăzut pentru a fi supuși controlului comparativ cu alți demnitari.

Subliniem că în cazul altor subiecți ai declarării averii și intereselor personale decât aleșii locali, conducătorii și adjuncții acestora din instituțiile de învățământ publice și din instituțiile medico-sanitare publice, se păstrează normele existente. Mai mult ca atât, se propune ca cel puțin jumătate din controalele care vizează funcții de demnitate publică să fie efectuate exclusiv în privința judecătorilor și procurorilor.

Cu referire la propunerea de modificare a Legii nr. 133/2016, menționăm că aceasta derivă din situațiile de incompatibilitate în care sunt puși aleșii locali care concomitent sunt și funcționari publici. În multe cazuri, inspectorii de integritate interpretează restrictiv prevederile legislației în vigoare. Or, legislația în vigoare prevede că funcționarul public nu poate fi consilier în Consiliul local aflat în subordine, în privința altor Consilii locale prezenta restricție nu se aplică (art. 7 lit. c) din Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local). În

acest context, Legea nr. 263/2012 privind interpretarea art. 7 alin. (1) lit. c) și lit. d) din Legea nr. 768/2000 prevede că *prevederile literei c) se aplică funcționarilor publici și angajaților din subdiviziunile autorităților administrației publice locale de același nivel și din aceeași unitate administrativ-teritorială.*

2. Prevederile literei d) se aplică șefilor și șefilor adjuncți ai organizațiilor subordonate autorităților administrației publice locale de același nivel și din aceeași unitate administrativ-teritorială (întreprinderi municipale, instituții publice, servicii etc.).

Din aceste considerente, în vederea asigurării aplicării corecte a legislației în vigoare și evitarea aplicării de către inspectorii de integritate a normelor în cauză în sensul restrictiv, venim cu propunerea de a indica în mod expres faptul că funcționarul public poate fi și consilier local în cazul în care acesta nu este funcționar public în autoritatea executivă subordonată Consiliului respectiv, precum și faptul că nu se consideră conflict de interes situația în care subiectul declarării averii, în vederea exercitării atribuțiilor de serviciu, este obligat să efectueze activitatea administrativă respectivă.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prezentul proiect de lege a fost elaborat în vederea excluderii unui șir de neconcordanțe în domeniul legislației naționale care reglementează procedura de declararea averii și intereselor personale, precum și legat de procedura de constatarea încălcărilor regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor. Prin reglementările propuse a fi introduse se urmărește concretizarea procedurii de constatarea încălcărilor regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, acțiuni efectuate exclusiv de către inspectorul de integritate.

Modificările principale vizează:

- stabilirea unui termen de 2 ani de zile din momentul efectuării activității administrative pentru efectuarea controlului privind respectarea regimului juridic al conflictului de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, iar în caz de constatare a unor astfel de nereguli persoana să poată fi sancționată în interiorul acestui termen (în cazul aleșilor locali, conducătorilor și adjuncților acestora din instituțiile de învățământ publice și din instituțiile medico-sanitare publice);

- stabilirea obligației de efectuarea verificării prealabile la efectuarea controlului averii și intereselor personale;

- stabilirea unui termen maxim de efectuare a controlului declarațiilor de avere și interese personale sau a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, și anume 3 luni de la inițiere;

- stabilirea posibilității contestării procesului-verbal de inițiere a controlului sau de refuz al inițierii acestuia;

- completarea Legii nr. 133/2016 cu unele prevederi ce aduc concretizări situației de incompatibilitate și de conflict de interese (spre exemplu, în situația în care subiectul declarării este obligat în baza atribuțiilor de serviciu stabilite prin lege să efectueze acțiunea administrativă respectivă)

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor proiectului dat nu necesită cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect de lege se încadrează în cadrul normativ în vigoare.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul urmează a fi plasat pe pagina oficială a Parlamentului.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de lege urmează a fi expertizat de Centrul Național Anticorupție în condițiile legii.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul de lege nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

10. Constatările altor expertize

Proiectul nu conține nici un aspect ce vizează reglementarea activității de întreprinzător, respectiv, nu este necesară elaborarea Analizei Impactului de Reglementare (AIR).

Deputați în Parlament

P. Filip

[Signature]

[Signature]

[Signature]